

Tématické okruhy - MEO

I.) Mezinárodní ekonomické organizace

1) Historický a politický kontext

- trauma z meziválečného rozvratu mezinárodní ekonomiky
- převaha idealistického paradigmatu
- představa řízení mezinárodních/světových problémů na mezinárodní/globální úrovni mezinárodními organizacemi (OSN)
- prvotní cíl: obnova zemí zdevastovaných WWII
- snaha dosáhnout politické stability a míru (také prostřednictvím posilování ekonomik a mezinárodní ekonomické spolupráce)

2) Architektura

- mezinárodní obchodní organizace (ITO) – nerealizováno – provizorně GATT
- mezinárodní měnový fond (IMF)
- mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD) – skupina „Světové banky“
- úzká spolupráce s OSN

3) Kritika

- součást problému sever x jih
- nedemokratičnost, netransparentnost
- levicová (prosazování kapitalismu) a pravicová (sociální inženýrství)
- washingtonský konsenzus (suma doporučených politik, následování je podmínkou zpřístupnění prostředků)

II.) GATT/ WTO - Světová obchodní organizace

4) Cíle GATT

- vztahy stran v oblasti obchodní a hospodářské mají směřovat:
- k zvyšování životní úrovně
- k zajištění plné zaměstnanosti
- k vzrůstající úrovni reálného důchodu a účinné poptávky
- k rozvinutí plného užívání světových zdrojů
- k rozšíření výroby a výměny zboží.

Nástrojem je uzavírání vzájemně výhodných dohod směřujících k snížení cel a jiných překážek obchodu a k odstranění diskriminace v mezinárodním obchodě.

5) Funkce WTO

- podpora uskutečňování cílů (GATT)
- platforma (kulatý stůl) pro jednání mezi členy
- Spravuje Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů.
- Spravuje Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky
- Dosahuje cílů ve spolupráci s IMF a WB

6) Struktura (GATT a WTO)

GATT – organizace-smlouva (SMLUVNÍ STRANY)

WTO – regulérní organizace s institucionální strukturou (konference ministrů, generální rada, rady pro jednotlivé úmluvy..)

7) Logika fungování

Základní prvky/mechanizmy fungování jsou:

- princip nediskriminace (MFN a NT)
- výjimky
- regionální preferenční ujednání
- kola mnohostranných obchodních jednání
- řešení sporů

8) Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace

Obsahuje:

- GATT 1947 ve znění GATT 1994
- navíc dohody GATS a TRIPS
- řadu mnohostranných a vícestranných dohod

9) Mezinárodně politická témata a problémy

- přístup na trhy
- zemědělské výroby a citlivá odvětví
- služby a duševní vlastnictví
- ochrana veřejného zájmu a její zneužívání, životní prostředí...
- aspekt problému sever x jih

III.) Mezinárodní měnový fond (IMF)

10) Cíle MMF

- mezinárodní měnová součinnost
- růst mezinárodního obchodu
- kursová stabilita
- zpřístupňování zdrojů
- zkracování doby trvání a zmírňování stupně nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů.

- vytváření nových prostředků mezinárodní likvidity (SDR)
- pomoc při řešení problému zadluženosti rozvojových zemí

11) Struktura

- rada guvernérů, rada výkonných ředitelů, generální ředitel, ředitelé regionálních bank

12) Logika fungování

- členské kvóty a hlasovací práva
- kursová politika fondu (B-W a post B-W systém)
- zpřístupňování zdrojů fondu: tranše a facility
- přesun pozornosti na rozvoj, dluhy a měnové krize

13) Mezinárodně politická témata a problémy

- kondicionalita zpřístupňování zdrojů
- politika Fondu pro rozvoj a boj se neudržitelným zadlužením rozvojových zemí
- politika Fondu v boji s finančními a měnovými krizemi

IV.) Světová banka (WB) /IBRD

14) Skupina světové banky

- IBRD
- Mezinárodní finanční korporace (IFC)
- Mezinárodní sdružení pro rozvoj (IDA)
- Agentura pro mnohostranné investiční záruky (MIGA)
- Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)

15) Cíle

- Původní cíl – podílet se na financování poválečné obnovy – první úvěry do západní Evropy
 - reorientace na problematiku rozvoje, investice do konkrétních projektů
 - přesun části aktivit do oblasti financování strukturálních a rovojových programů v rozvojových zemích.

16) Struktura

- rada guvernérů, rada výkonných ředitelů, prezident, administrativní aparát
- přidružené agencie

17) Logika fungování

- členství, hlasování
- členské podíly, rezervy, cizí zdroje
- úvěrová politika: úvěry na projekty, na rozvoj, na strukturální adaptaci
- podmínky poskytnutí úvěrů

18) Mezinárodně politická témata a problémy

- kondicionalita zpřístupňování úvěrů
- výběr projektů
- dopady na ekonomiky, na občany a na životní prostředí
- transparentnost banky